

RAAD VAN
DE EUROPESE UNIE

Brussel, 29 januari 2004 (06.02)

Interinstitutioneel dossier:
2002/0047 (COD)

5570/04

LIMITE

PI 7
CODEC 89

**DOCUMENT GEDEELTELIJK
TOEGANKELIJK VOOR HET PUBLIEK**

WERKDOCUMENT

---

van: het voorzitterschap
aan: de Groep intellectuele eigendom (octrooien)
nr. vorig doc.: 14720/03 PI 114 CODEC 1582
nr. Comv.: 6580/02 PI 10 CODEC 242
Betreft: Voorstel voor een richtlijn van het Europees Parlement en de Raad betreffende de octrooierbaarheid van in computers toegepaste uitvindingen
- Compromisvoorstel van het voorzitterschap

Hierbij gaat voor de delegaties een geannoteerd compromisvoorstel van het voorzitterschap waarin rekening is gehouden met de besprekingen in de groep op 19 november 2003.

Wijzigingen ten opzichte van document 14017/02 zijn vetgedrukt.

Voorstel voor een

RICHTLIJN VAN HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD

betreffende de octrooierbaarheid van in computers toegepaste uitvindingen ¹

HET EUROPEES PARLEMENT EN DE RAAD VAN DE EUROPESE UNIE,

Gelet op het Verdrag tot oprichting van de Europese Gemeenschap, en met name op artikel 95,

Gezien het voorstel van de Commissie ²,

Gezien het advies van het Economisch en Sociaal Comité ³,

Handelend volgens de procedure van artikel 251 van het Verdrag ⁴,

Overwegende hetgeen volgt:

- (1) Voor de totstandbrenging van de interne markt is het nodig beperkingen voor het vrije verkeer en concurrentievervalsingen op te heffen, en tegelijkertijd een gunstig klimaat te scheppen voor innovatie en investeringen. In deze context is de bescherming van uitvindingen door octrooien een essentieel element voor het succes van de interne markt. Doeltreffende, **transparante** ⁵ en geharmoniseerde bescherming van in computers toegepaste uitvindingen in alle lidstaten is van wezenlijk belang om de investeringen op dit gebied in stand te houden en aan te moedigen.

---

¹ **GESCHRAPT.**

² PB C,, blz. .

³ PB C,, blz. .

⁴ PB C,, blz. .

⁵ EP amd. 1.

- (2) Er bestaan verschillen in de bescherming van in computers toegepaste uitvindingen die wordt geboden door de bestuursrechtelijke praktijken en de jurisprudentie van de onderscheiden lidstaten. Deze verschillen kunnen leiden tot handelsbelemmeringen en aldus de goede werking van de interne markt verhinderen.
- (3) Deze verschillen zijn ontstaan en kunnen groter worden naarmate de lidstaten nieuwe en onderling verschillende bestuurlijke praktijken goedkeuren, of wanneer de nationale rechtspraak die de bestaande wetgeving uitlegt, een uiteenlopende ontwikkeling kent.
- (4) De gestage toename in de verspreiding en het gebruik van computerprogramma's op alle gebieden van de technologie en in de wereldwijde verspreiding ervan via het internet is een kritieke factor voor technologische innovatie. Daarom moet worden gezorgd voor een optimale omgeving voor de ontwikkelaars en de gebruikers van computerprogramma's in de Gemeenschap.
- (5) Om die reden moeten de rechtsregels betreffende de octrooierbaarheid van in computers toegepaste uitvindingen worden geharmoniseerd, zodat de daaruit voortvloeiende rechtszekerheid en het niveau van de eisen voor octrooierbaarheid de **innoverende** ondernemingen in staat stellen optimaal profijt te trekken van hun innovatieproces en een stimulans vormen voor investeringen en innovatie. De rechtszekerheid zal ook worden gewaarborgd doordat de nationale rechter bij twijfel over de interpretatie van deze richtlijn om een uitspraak van het Hof van Justitie kan, en in hoogste aanleg moet, verzoeken ⁶.
- (6) De Gemeenschap en haar lidstaten zijn gebonden door de Overeenkomst inzake de handelsaspecten van de intellectuele eigendom (TRIPS-Overeenkomst), aangenomen bij Besluit 94/800/EG van de Raad van 22 december 1994 betreffende de sluiting, namens de Europese Gemeenschap voor wat betreft de onder haar bevoegdheid vallende aangelegenheden, van de uit de multilaterale handelsbesprekingen in het kader van de Uruguay-Ronde (1986-1994) voortvloeiende overeenkomsten ⁷. Artikel 27, lid 1, van de TRIPS-Overeenkomst bepaalt dat octrooi kan worden verleend voor uitvindingen, producten dan

---

⁶ EP amd. 2.

⁷ PB L 336 van 23.12.1994, blz. 1.

wel werkwijzen, op alle gebieden van de technologie, mits zij nieuw zijn, op uitvinderswerkzaamheid berusten en industrieel kunnen worden toegepast. Bovendien kan volgens de TRIPS-Overeenkomst octrooi worden verleend en kunnen octrooirechten worden genoten zonder onderscheid naar het gebied van de technologie. Deze beginselen moeten dienovereenkomstig gelden voor in computers toegepaste uitvindingen.

(7) Uit hoofde van het op 5 oktober 1973 te München ondertekende Verdrag inzake de verlening van Europese octrooien en de octrooiwetten van de lidstaten worden computerprogramma's alsmede ontdekkingen, natuurwetenschappelijke theorieën, wiskundige methoden, esthetische vormgevingen, stelsels, regels en methoden voor het verrichten van geestelijke arbeid, voor het spelen of voor de bedrijfsvoering, en de presentatie van gegevens uitdrukkelijk niet als uitvindingen beschouwd en bijgevolg van octrooieerbaarheid uitgesloten. Deze uitzondering is echter alleen van toepassing en gerechtvaardigd, voorzover een octrooiaanvraag of octrooi betrekking heeft op deze onderwerpen of werkzaamheden als zodanig, omdat de genoemde onderwerpen en werkzaamheden als zodanig niet tot een gebied van de technologie behoren.

(7 bis) Een computerprogramma als zodanig, en met name het uitdrukken van een computerprogramma in broncode, doelcode of enige andere vorm kan derhalve geen octrooieerbare uitvinding vormen.

(7 ter) (nieuw) Doel van deze richtlijn is niet het Europees Octrooiverdrag te wijzigen, maar te voorkomen dat de bepalingen ervan op uiteenlopende wijze worden geïnterpreteerd⁸. De daaruit voortvloeiende rechtszekerheid moet een gunstig klimaat voor investeringen en innovatie op het gebied van programmatuur helpen bevorderen⁹.

(8) Dankzij octrooibeschermt kunnen innovatoren profijt trekken van hun creativiteit. Octrooirechten bieden bescherming voor innovatie in het belang van de maatschappij in haar geheel, maar mogen niet worden gebruikt op een wijze die de concurrentie verstoort.

---

⁸ EP amd. 3 - **GESCHRAPT**.

⁹ EP amd. 88. (alleen tweede zin).

- (9) Overeenkomstig Richtlijn 91/250/EEG van de Raad van 14 mei 1991 betreffende de rechtsbescherming van computerprogramma's ¹⁰ wordt de uitdrukkingwijze, in welke vorm dan ook, van een oorspronkelijk computerprogramma auteursrechtelijk beschermd als werk van letterkunde. De ideeën en beginselen die aan enig element van een computerprogramma ten grondslag liggen, worden echter niet auteursrechtelijk beschermd.
- (10) Opdat een uitvinding als octrooieerbaar kan worden beschouwd, moet zij een technisch karakter hebben, en aldus behoren tot een gebied van de technologie.
- (11) Om op uitvinderswerkzaamheid te berusten, is de algemene regel dat uitvindingen een technische bijdrage tot de stand van de techniek moeten leveren.
- (12) Bijgevolg zal, hoewel een in computers toegepaste uitvinding tot een gebied van de technologie behoort, een uitvinding die geen technische bijdrage tot de stand van de techniek levert, zoals bijvoorbeeld het geval zou zijn wanneer de specifieke bijdrage ervan geen technisch karakter heeft, niet op uitvinderswerkzaamheid berusten en bijgevolg niet octrooieerbaar zijn ¹¹.
- (13) Een gedefinieerde procedure of opeenvolging van handelingen kan, bij uitvoering in de context van een apparaat zoals een computer, een technische bijdrage tot de stand van de techniek leveren en daardoor een octrooieerbare uitvinding vormen.
- (13 bis) Het louter toepassen van een anderszins niet-octrooieerbare methode op een apparaat zoals een computer is, op zich, echter niet voldoende om van een technische bijdrage te kunnen spreken. Een met de computer toegepaste bedrijfs-, **gegevensverwerkings-** of andere methode waarvan de enige bijdrage aan de stand van de techniek van niet-technische aard is, kan derhalve geen octrooieerbare uitvinding vormen ¹².

---

¹⁰ PB L 122 van 17.5.1991, blz. 42. Richtlijn zoals gewijzigd bij Richtlijn 93/98/EEG (PB L 290 van 24.11.1993, blz. 9).

¹¹ **GESCHRAPT**.

¹² EP amd. 85.

(13 ter) Indien de bijdrage aan de stand van de techniek [...] uitsluitend betrekking heeft op niet-octrooieerbare materie, kan er geen sprake zijn van een octrooieerbare uitvinding, ongeacht de manier waarop de materie in de conclusies wordt voorgesteld. **Het vereiste van een technische bijdrage kan bijvoorbeeld niet omzeild worden door in de octrooiaanvraag louter de technische middelen te specificeren** ¹³.

(13 quater) Voorts is een algoritme [...], inherent niet-technisch en kan daarom geen **technische** uitvinding vormen. **Een methode waarbij een algoritme wordt gebruikt kan evenwel octrooieerbaar zijn mits die methode wordt gebruikt om een technisch probleem op te lossen. Elk octrooi dat voor een dergelijke methode wordt verleend, monopoliseert echter niet de algoritme zelf of het gebruik ervan in een context die niet onder het octrooi valt** ¹⁴.

(13 quinquies) (nieuw) De omvang van de exclusieve rechten die een octrooi verleent, wordt bepaald door de octrooiconclusies. Voor in computers toegepaste uitvindingen moet het octrooi worden geclaimd hetzij voor een product, zoals een geprogrammeerd apparaat, hetzij voor een werkwijze die door een dergelijk apparaat wordt uitgevoerd. Bijgevolg vormt het gebruik van individuele software-elementen in een context die niet de toepassing inhoudt van een op geldige wijze geclaimd product of werkwijze, geen inbreuk op een octrooi ¹⁵.

(14) De rechtsbescherming van in computers toegepaste uitvindingen **vergt** geen afzonderlijk rechtsinstrument ter vervanging van de regels van het nationale octrooirecht. De regels van het nationale octrooirecht [...] blijven de essentiële basis voor de rechtsbescherming van in computers toegepaste uitvindingen. [...]. **Deze richtlijn verduidelijkt slechts de huidige juridische situatie, ten behoeve van de rechtszekerheid, transparantie en duidelijkheid van de wetgeving en om het afglijden naar octrooieerbaarheid van niet-octrooieerbare methoden, zoals [alledaagse] [niet-technische] procedures en bedrijfsmethoden te voorkomen** ¹⁶.

---

¹³ EP amd. 7.

¹⁴ EP amd. 8. **GESCHRAPT**.

¹⁵ EP amd. 9 - **GESCHRAPT**.

¹⁶ EP amd. 86 **GESCHRAPT**.

- (15) Deze richtlijn moet worden beperkt tot het vaststellen van bepaalde beginselen met betrekking tot de octrooieerbaarheid van dergelijke uitvindingen. Deze beginselen dienen er met name voor te zorgen dat uitvindingen die tot een gebied van de technologie behoren en een technische bijdrage leveren, voor bescherming in aanmerking komen, en omgekeerd dat uitvindingen die geen technische bijdrage leveren, daar niet voor in aanmerking komen.
- (16) De concurrentiepositie van het Europese bedrijfsleven ten opzichte van zijn voornaamste handelspartners **zal** verbeteren indien de bestaande verschillen in de rechtsbescherming van in computers toegepaste uitvindingen worden weggewerkt en de juridische situatie duidelijk **is. Gelet op de huidige trend bij de traditionele verwerkende industrie om haar werkzaamheden naar lagelonenlanden buiten de Europese Unie te verplaatsen, spreekt het belang van de bescherming van intellectuele eigendom en met name van octrooi-bescherming voor zich** ¹⁷.
- (17) Deze richtlijn **mag** geen afbreuk **doen** aan de toepassing van de mededingingsregels, inzonderheid de artikelen 81 en 82 van het Verdrag ¹⁸.
- (18) **De rechten die zijn toegekend via octrooien die binnen het toepassingsgebied van deze richtlijn voor uitvindingen zijn verleend, laten handelingen onverlet die zijn toegestaan op grond de artikelen 5 en 6 van Richtlijn 91/250/EEG betreffende de auteursrechtelijke bescherming van computerprogramma's, met name de daarin opgenomen bepalingen betreffende decompilatie en compatibiliteit [...]. In het bijzonder is voor handelingen waarvoor op grond van de artikelen 5 en 6 van die richtlijn geen toestemming van de rechthebbende is vereist in verband met diens auteursrechten in of ten aanzien van een computerprogramma en waarvoor dergelijke toestemming zonder de artikelen 5 of 6 van die richtlijn wel zou zijn vereist, geen toestemming van de rechthebbende nodig in verband met de octrooirechten die deze in of ten aanzien van het computerprogramma bezit** ¹⁹.

---

¹⁷ EP amd. 11.

¹⁸ EP amd. 12.

¹⁹ EP amd. 13. - **GESCHRAPT**.

- (19) Aangezien de doelstellingen van het voorgestelde optreden, namelijk de harmonisatie van de nationale voorschriften betreffende in computers toegepaste uitvindingen, niet voldoende door de lidstaten kunnen worden verwezenlijkt en derhalve vanwege de omvang of de gevolgen van het optreden beter door de Gemeenschap kunnen worden verwezenlijkt, mag de Gemeenschap overeenkomstig het in artikel 5 van het Verdrag neergelegde subsidiariteitsbeginsel maatregelen treffen. Overeenkomstig het in dat artikel neergelegde evenredigheidsbeginsel gaat deze richtlijn niet verder dan wat nodig is om deze doelstellingen te verwezenlijken,

HEBBEN DE VOLGENDE RICHTLIJN VASTGESTELD:

Artikel 1

Toepassingsgebied

Deze richtlijn stelt regels vast voor de octrooieerbaarheid van in computers toegepaste uitvindingen.

Artikel 2

Definities

In deze richtlijn wordt verstaan onder:

- a) "in computers toegepaste uitvinding": een uitvinding voor de werking waarvan het gebruik van een computer, computernetwerk of een ander programmeerbaar apparaat nodig is, en die één of meer kenmerken heeft die geheel of gedeeltelijk door middel van een computerprogramma of computerprogramma's worden gerealiseerd;
- b) "technische bijdrage": een bijdrage tot de stand van de techniek op een gebied van de technologie die voor een deskundige niet voor de hand ligt. De technische bijdrage wordt beoordeeld door het bepalen van het verschil tussen de stand van de techniek en de reikwijdte van de in haar geheel beschouwde octrooiconclusie, die technische kenmerken moet omvatten, ongeacht of deze vergezeld gaan van niet-technische kenmerken.

Artikel 3

In computers toegepaste uitvindingen als een gebied van de technologie

- Geschrap - ^{20 21}

Artikel 4

Voorwaarden voor octrooieerbaarheid

1. Om octrooieerbaar te zijn, moet een in computers toegepaste uitvinding industrieel toepasbaar zijn, nieuw zijn en op uitvinderswerkzaamheid berusten. **Om** op uitvinderswerkzaamheid te berusten, **moet** een in computers toegepaste uitvinding een technische bijdrage **leveren** ²².
2. (nieuw) De lidstaten zorgen ervoor dat voor wat betreft in computers toegepaste uitvindingen het leveren van een technische bijdrage een noodzakelijke voorwaarde vormt voor het bestaan van uitvinderswerkzaamheid ²³.

Artikel 4 bis

Uitsluiting van octrooieerbaarheid

Een in computers toegepaste uitvinding wordt niet als een technische bijdrage beschouwd louter omdat daarbij gebruik wordt gemaakt van een computer, **een netwerk** of andere **programmeerbare** apparatuur. Bijgevolg zijn uitvindingen waarbij gebruik wordt gemaakt van computerprogramma's met toepassing van bedrijfsmethoden, mathematische of andere methoden en die geen andere technische effecten teweegbrengen dan de normale fysieke interactie tussen een programma en de computer, een netwerk of andere **programmeerbare** apparatuur waarop het draait, niet octrooieerbaar ²⁴.

---

²⁰ **GESCHRAPT**.

²¹ EP amd. 15.

²² EP amd. 16.

²³ Idem. **GESCHRAPT**.

²⁴ EP-amendement 17, correspondeert met 14017/02.

Artikel 5

Vorm van de conclusies

1. De lidstaten zorgen ervoor dat een in computers toegepaste uitvinding kan worden geclaimd als product, dat wil zeggen als een geprogrammeerde computer, een geprogrammeerd computernetwerk of een ander geprogrammeerd apparaat, of als een werkwijze die door zo een computer, computernetwerk of apparaat middels het toepassen van software wordt benut.
2. Een conclusie betreffende een computerprogramma, hetzij op zichzelf hetzij op een drager, is slechts toegestaan indien dat programma, wanneer het is ingevoerd en wordt toegepast in een computer, een geprogrammeerd computernetwerk of een ander programmeerbaar apparaat, een product of procédé activeert dat in dezelfde octrooiaanvraag overeenkomstig lid 1 is geclaimd.

Artikel 6

Verband met Richtlijn 91/250/EEG

De rechten die zijn toegekend via octrooien voor uitvindingen die binnen de werkingssfeer van deze richtlijn zijn verleend, laten handelingen onverlet die zijn toegestaan op grond van **de artikelen 5 en 6 van Richtlijn 91/250/EEG** betreffende de auteursrechtelijke bescherming van computerprogramma's, met name de daarin opgenomen bepalingen betreffende decompilatie en compatibiliteit ²⁵.

Artikel 7

Monitoring

De Commissie gaat na wat het effect is van de octrooibeschermtng van in computers toegepaste uitvindingen op innovatie en mededinging, zowel in Europa als internationaal, en op het Europese bedrijfsleven, **in het bijzonder het midden- en kleinbedrijf en de open-sourcegemeenschap, en de elektronische handel** ²⁶.

---

²⁵ EP amd. 19.

²⁶ EP amd. 71.

Artikel 8

Rapport over de gevolgen van de richtlijn

De Commissie brengt bij het Europees Parlement en de Raad tegen uiterlijk [DATUM (*drie jaar vanaf de in artikel 9, lid 1, vermelde datum*)] verslag uit over:

- a) het effect van octrooien voor in computers toegepaste uitvindingen op de in lid 7 genoemde factoren;
  - b) de vraag of de regels betreffende **de duur van de octrooibescherming** en het bepalen van de octrooieerbaarheidseisen, meer bepaald nieuwheid, uitvinderswerkzaamheid en de passende reikwijdte van de conclusies, adequaat zijn **en of het, gelet op de internationale verplichtingen van de Gemeenschap, wenselijk en juridisch mogelijk is die regels te wijzigen;**²⁷
  - c) of er zich problemen hebben voorgedaan met betrekking tot lidstaten waar niet wordt nagegaan of aan de eisen inzake nieuwheid en uitvinderswerkzaamheid wordt voldaan voordat octrooi wordt verleend, en zo ja, of maatregelen wenselijk zijn om deze problemen op te lossen;
- (c bis) (nieuw) de vraag of zich er zich problemen hebben voorgedaan inzake de relatie tussen de octrooibescherming van in computers toegepaste uitvindingen en de door Richtlijn 91/250/EEG verleende auteursrechtelijke bescherming van computerprogramma's, en of er misbruik van het octrooisysteem voor wat betreft in computers toegepaste uitvindingen heeft plaatsgevonden;**²⁸
- (c ter) (nieuw) de aspecten die eventueel noodzaak doen rijzen een diplomatieke conferentie voor te bereiden ter herziening van het Europees Octrooiverdrag;**²⁹

---

²⁷ EP amd. 92, herschreven.

²⁸ EP amd. 23. - **GESCHRAPT**.

²⁹ EP amd. 25, herschreven.

(c quater) (nieuw) de manier waarop met de voorschriften van deze richtlijn in de praktijk rekening is gehouden door het Europees Octrooibureau en in zijn onderzoeksrichtsnoeren;³⁰

(c quinquies) (nieuw) het effect van octrooien voor in computers toegepaste uitvindingen op de ontwikkeling en het in de handel brengen van compatibele computerprogramma's en computersystemen³¹;

d) de vraag of zich problemen hebben voorgedaan inzake de relatie tussen de octrooi-bescherming van in computers toegepaste uitvindingen en de door Richtlijn 91/250/EEG verleende auteursrechtelijke bescherming van computerprogramma's.

Artikel 8 bis (nieuw)

In het licht van het toezicht overeenkomstig artikel 7 en het verslag dat moet worden opgesteld overeenkomstig artikel 8, evalueert de Commissie de gevolgen van deze richtlijn en dient zij, voorzover noodzakelijk, bij het Europees Parlement en de Raad voorstellen in tot wijziging van de wetgeving³².

Artikel 9

Uitvoering

1. De lidstaten doen de nodige wettelijke en bestuursrechtelijke bepalingen in werking treden om **uiterlijk achttien maanden na de inwerkingtreding** aan deze richtlijn te voldoen.³³ Zij stellen de Commissie daarvan onverwijld in kennis.

Wanneer de lidstaten die bepalingen aannemen, wordt in de bepalingen zelf of bij de officiële bekendmaking daarvan naar deze richtlijn verwezen. De regels voor de verwijzing worden vastgesteld door de lidstaten.

---

³⁰ EP amd. 26. **GESCHRAPT**.

³¹ EP amd. 89, herschreven.

³² EP amd. 27.

³³ EP amd. 28.

2. De lidstaten delen de Commissie de tekst van de bepalingen van intern recht mee die zij op het onder deze richtlijn vallende gebied vaststellen.

Artikel 10

Inwerkingtreding

Deze richtlijn treedt in werking op de twintigste dag volgend op die van haar bekendmaking in het Publicatieblad van de Europese Gemeenschappen.

Artikel 11

Adressaten

Deze richtlijn is gericht tot de lidstaten.

Gedaan te Brussel,

Voor het Europees Parlement
De voorzitter

Voor de Raad
De voorzitter